PERUSTUSLAKIVALIOKUNNALLE

Asia: HE 72/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tilastokeskuksesta annetun lain ja tilastolain muuttamisesta

Esitän kunnioittaen seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi tilastokeskuksesta annettua lakia ja tilastolakia. Esityksen mukaan tilastokeskuksen tehtäviin lisättäisiin tutkija- ja aineistopalvelun ylläpitäminen. Tarkoituksena on parantaa tilastokeskuksen tilastointitarkoitukseen keräämien aineistojen jakelua ja luovuttamista tutkija- ja aineistopalvelulle. Tilastokeskuksella olisi oikeus ottaa vastaan, käsitellä, koostaa, säilyttää, tarjota ja luovuttaa tutkimuskäyttöön tietoja tieteellistä tutkimusta ja yhteiskuntaoloja koskevia tilastollisia selvityksiä ja valmisaineistojen muodostamista varten myös sellaisia aineistoja, joita ei hyödynnetä tilastoinnissa eikä käytetä tilastotuotannossa.

Esityksen toinen keskeinen tavoite on selventää tilastokeskuksen ja muiden osapuolten tietosuojaoikeudellisia rooleja. Lisäksi tilastokeskuksen tiedonsaantioikeuksia laajennettaisiin maksu- ja velkatietoihin ja varhaiskasvatuksen henkilötietoihin sekä hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien viranomaisilta saataviin tietoihin.

Tarkastelen ehdotusta erityisesti EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen valossa. Asetusta on sovellettava sellaisenaan Suomessa. Perustuslakivaliokunnan on myös todennut, että henkilötietojen suoja tulee turvata ensisijaisesti tietosuoja-asetuksen ja säädettävän kansallisen yleislainsäädännön nojalla (PeVL 14/2018 vp, s. 4). Asetus jättää jonkin verran kansallista liikkumavaraa, mutta sen käyttämiselle on useissa artikloissa asetettu ehtoja.

Tilastokeskus rekisterinpitäjänä

Tietosuojalainsäädännön valossa on ensisijaisen tärkeää, että henkilötietojen käsittelystä vastaava taho on aina tiedossa. Sitä kautta ihmisten oikeus tietosuojaan voidaan tosiasiallisesti toteuttaa. Vaikuttaa siltä, että tähän on ehdotuksessa pyritty, sillä rekisterinpitäjästä ja käsittelijöistä ehdotetaan säädöksiä.

Asetuksen mukaan henkilötietoja käsittelee joko rekisterinpitäjä, yhteisrekisterinpitäjät tai käsittelijä. Rekisterinpitäjillä on ensisijainen vastuu ja käsittelijät toimivat näiden lukuun. Säädöstasolla on tärkeää määritellä rekisterinpitäjät ja mahdolliset henkilötietojen käsittelijät yksiselitteisesti. Rekisterinpitäjäksi tulee osoittaa sellainen taho, joka tosiasiallisesti käyttää rekisterinpitäjälle kuuluvaa määräysvaltaa ja pystyy myös toteuttamaan rekisterinpitäjälle kuuluvat velvoitteet.

Esityksessä ehdotetaan, että tilastokeskus olisi tilastointitarkoituksiin kerätyn aineiston rekisterinpitäjä ja tutkija- ja aineistopalvelua varten vastaanotettujen tietojen rekisterinpitäjä, jos alkuperäisen rekisterinpitäjän kanssa on sovittu, että tiedoista muodostetaan tutkija- ja aineistopalvelussa säilytettävä valmisaineisto. Tilastokeskus olisi lisäksi tutkija- ja aineistopalvelua

varten vastaanotettujen tietojen henkilötietojen käsittelijä, jos tiedot tulevat yksittäisen tutkimushankkeen käyttöön tutkija- ja aineistopalvelussa eikä niistä muodosteta valmisaineistoa.

Näkisin, että tämä vastuunjako on tietosuojasääntelyn puitteissa mahdollinen, mutta jossain määrin vaikeaselkoinen. Esityksestä ei tarkalleen ilmene, miksi roolit on määritelty juuri näin.

Hallituksen esityksessä selostetaan sivulta 25 alkaen tilastokeskuksen tietosuojaoikeudellisia rooleja. Ehdotuksessa todetaan, että tilastokeskus on tietosuojalainsäädännössä tarkoitettu rekisterinpitäjä tilastointitarkoitukseen keräämistään tiedoista.

On selkeää ja tietosuoja-asetuksen valossa perusteltua, että tilastokeskus on rekisterinpitäjä tilastointitarkoitukseen keräämistään tiedoista. Samoin on perusteltua, että tilastokeskus olisi myös rekisterinpitäjä tunnisteille ja pseudonymisointitunnisteille, jotka se tallettaa ja säilyttää kokoamistaan, yhdistelemistään ja pseudonymisoimistaan tiedoista. Näissä tilanteissa lienee tietosuojalainsäädännön valossa selvää, että tilastokeskus on se taho, joka määrää käsittelystä ja sen tavoitteista, joten oikea juridinen rooli on rekisterinpitäjä. Sen sijaan tilastokeskuksen rooli käsittelijänä tietyissä muissa esityksessä kuvatuissa tilanteissa herättää jonkin verran kysymyksiä.

Hallituksen esityksen mukaan tutkija- ja aineistopalvelua varten saaduista tiedoista rekisterinpitäjyys säilyisi alkuperäisellä rekisterinpitäjällä, joita voivat olla esimerkiksi muut viranomaiset tai tutkijat itse keräämistään aineistoista. Kun tutkimusaineisto on luovutettu käyttöluvansaajalle, tämä vastaa tietojen käsittelystä omassa toiminnassaan ja toimii rekisterinpitäjänä käsittelemilleen tiedoille. Tämä määrittely on jossain määrin epäselvä.

Hallituksen esityksessä todetaan, että tilastokeskus olisi tutkija- ja aineistopalvelua varten vastaanotettujen tietojen rekisterinpitäjä, jos alkuperäisen rekisterinpitäjän kanssa on sovittu, että tiedoista muodostetaan tutkija- ja aineistopalvelussa säilytettävä valmisaineisto. Tilastokeskus olisi lisäksi tutkija- ja aineistopalvelua varten vastaanotettujen tietojen henkilötietojen käsittelijä, jos tiedot tulevat yksittäisen tutkimushankkeen käyttöön tutkija- ja aineistopalvelussa eikä niistä muodosteta valmisaineistoa. Tämä kuvaus selventää asiaa jonkin verran.

Esimerkiksi Opetushallitus (OPH) toimisi rekisterinpitäjänä tutkija- ja aineistopalveluun toimittamistaan tiedoista, kunnes tilastokeskus käsittelijänä luovuttaisi tiedot käyttöluvan saajalle OPH:n lukuun. OPH vastaisi luovutusta varten tehtävien käsittelytoimien lainmukaisuudesta (kuten tarvittavien teknisten ja organisatoristen turvatoimien riittävyydestä) aina siihen asti, kunnes tiedot katsottaisiin luovutetuiksi uudelle rekisterinpitäjälle. Ajatus on ilmeisesti se, että tilastokeskus toimisi tässä esimerkissä vain välittäjän roolissa, eikä sillä olisi itsenäistä vastuuta tiedoista tai niiden käsittelystä. Tilastokeskus kuitenkin ilmeisesti säilyttäisi, muokkaisi ja luovuttaisi tietoja. Jos tarkoitus on todella se, että tilastokeskus toimisi näissä tilanteissa pelkästään OPH:n lukuun, on tilastokeskuksen määritteleminen käsittelijäksi asianmukaista. Jos sen sijaan tilastokeskus tekisi myös itsenäistä käsittelyä, tulisi se lähtökohtaisesti määritellä yhteisrekisterinpitäjäksi.

Esityksessä on kaiken kaikkiaan selostettu varsin runsaasti tietosuojaoikeudellisia normeja, mutta niiden soveltaminen juuri tämän ehdotuksen valossa jää jossain määrin sekavaksi. Epäselväksi jää

useita yksityiskohtia sekä vastuutahon määrittelyssä että käsittelyperusteen osoittamisen yhteydessä. Lisäksi esityksen perusteella on hankalaa ottaa selvää siitä, mitä kaikkia tietosuojaoikeudellisia seikkoja hallituksen esityksellä pyritään muuttamaan ja mikä kaikki on itse asiassa olemassa olevien käytäntöjen kuvaamista.

Käsittelyperuste ja kansallinen liikkumavara

Esityksessä todetaan, että käsittelyperuste johdetaan tietosuoja-asetuksen 6 artiklasta ja 9 artiklasta. Edelleen todetaan, että kun käyttölupaviranomainen ja muut tietoja luovuttavat rekisterinpitäjät käsittelevät henkilötietoja, niillä olisi oikeus käsitellä tietoja tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e-alakohdan perusteella, eli yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi.

Nykytilan arviointi -osion alla sivulta 36 alkaen esityksessä tarkastellaan tarkemmin käsittelyperustetta. Kuvaus on hankalasti tulkittavissa, mutta siitä ilmenee kuitenkin, että tilastokeskuksen tilastoinnissa käsittelemien henkilötietojen käsittelyperuste on rekisterinpitäjän lakisääteinen velvoite (tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c-alakohta) tai yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttäminen (6 artiklan 1 kohdan e-alakohta). Molemmat käsittelyperusteet ovat nähdäkseni mahdollisia tässä kontekstissa. Molemmat myös mahdollistavat – ja edellyttävätkin – tarkempaa sääntelyä joko kansallisesti tai EU-tasolla. Kansallista sääntelyvaraa siis on.

Tärkeää olisi kuitenkin erotella, milloin käsittely tapahtuu milläkin perusteella, sillä niistä seuraa eri asioita. Erityisesti tietosuoja-asetuksen 21 artiklassa määritellyn vastustamisoikeuden kohdalla on aina syytä tietää, mikä käsittelyperuste on kyseessä. Artiklan 1 kohdan mukaan rekisteröidyllä on oikeus henkilökohtaiseen erityiseen tilanteeseensa liittyvällä perusteella milloin tahansa vastustaa häntä koskevien henkilötietojen käsittelyä, joka perustuu 6 artiklan 1 kohdan e tai f alakohtaan, kuten näihin säännöksiin perustuvaa profilointia. Vastustamisoikeus ei aktualisoidu silloin, kun käsittely tapahtuu lakisääteisen velvoitteen nojalla. Perusoikeusmyönteinen lähtökohta lieneekin se, että lakisääteiseen velvoitteeseen perustuvaa käsittelyä on vain sellainen käsittely, joka todellakin on lakisääteisen velvoitteen nojalla välttämättä tehtävä. Silloin vastustamisoikeus on rajattu.

Edelleen esityksessä todetaan, että tilastokeskuksen tehtäväksi säädettäisiin tutkijayhteisön ajankohtaisiin tietoaineistotarpeisiin vastaaminen tutkija- ja aineistopalvelussa, jossa henkilötietojen käsittelyperuste on joko mainittu lakisääteinen velvoite tai yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen ja tilastokeskukselle rekisterinpitäjänä kuuluvan julkisen vallan käyttäminen (tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e-alakohta). Esityksessä todetaan, että selkeintä olisi se, että olisi vain yksi käsittelyperuste, mutta esityksen mukaan käsittelyn oikeusperuste voi joissain tilanteissa olla samanaikaisesti sekä 6 artiklan 1 kohdan c että e-alakohta. Perusteluin esitetään, että tutkijayhteisön ajankohtaisiin tietoaineistotarpeisiin vastaamisen ilman aiheetonta viivytystä on parhaiten mahdollista tilastokeskuksessa, joka tilastolain mukaan (2 §:n 2 momentin 1 kohta) on valtion tilastotoimen yleisviranomainen. Tämä on tilastokeskukselle osoitettuna lakisääteisenä tehtävänä julkisen vallan käyttämistä, minkä lisäksi tieteellinen tutkimus, yhteiskuntaoloja koskevat tilastolliset selvitykset ja tutkijayhteisölle tarjottavan palvelun kehittäminen on kansallisen yleisen

edun mukaista. Henkilötietojen käsittely on mahdollista tieteelliseen tutkimus-tarkoitukseen ja tilastointitarkoitukseen edellyttäen, että tietosuoja-asetuksen 89 artiklan vaatimuksia käyttötarkoitussidonnaisuudesta noudatetaan (5 artiklan 1 kohdan b-alakohta). Lisäksi tutkija- ja aineistopalvelussa henkilötietojen käyttötarkoitus on rajattu siten, että tietoja käytetään tieteelliseen tutkimukseen tai yhteiskuntaoloja kuvaavien tilastollisten selvitysten tekemiseen. Perusteluissa ei nähdäkseni tarkalleen oteta kantaa käsittelyperusteen tarkkaan määrittelyyn.

Kuten tietosuojavaltuutettu Talus totesi jo lausuntokierroksella antamassaan lausunnossa, tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohta voivat olla osin päällekkäisiä. Silti useamman kuin yhden henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteen käyttäminen ei voi johtaa siihen, että jäisi epäselväksi, mitä oikeuksia rekisteröidyllä sanotun lain mukaan olisi. Näin totesi hallintovaliokunta tietosuojalain valmistelun yhteydessä antamassaan mietinnössä 13/2018. Käsittelyperusteen tulee käydä aina selkeästi ilmi ehdotetusta lainsäädännöstä. Oikeusperusteen on myös oltava tiedossa, jotta asetuksen salliman kansallisen liikkumavaran käyttöä voidaan arvioida.

Käsittelyperusteen osalta esityksessä herättää jonkin verran kysymyksiä myös se, millä perusteella erityisiä henkilötietoryhmiä käsitellään. Esityksessä mainitaan tietosuoja-asetuksen 9 artikla useaan otteeseen, mutta sen vaatimuksiin ei syvennytä. Se on selkeä puute, sillä on ilmeistä, että tilastokeskuksen tekemään käsittelyyn sisältyy runsaasti erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja, kuten terveystietoja. Käsittelyperusteen täsmentämättä jättäminen johtaa siihen, että kansallisen liikkumavaran laajuutta ja asetuksenmukaista käyttöä on hankalaa analysoida.

TK-lain säädöskohtaisissa perusteluissa todetaan (s. 54), että oikeus käsitellä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja perustuu tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan j-alakohtaan, jonka perusteella käsittely on tarpeen yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia taikka tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastointitarkoituksia varten. Tämä käsittelyperuste on nähdäkseni tässä yhteydessä asianmukaisesti tunnistettu. Se edellyttää kuitenkin 9 artiklan 2 kohdan j-alakohdan mukaisesti, että käsittely on oikeasuhteista tavoitteeseen nähden, siinä noudatetaan keskeisiltä osin oikeutta henkilötietojen suojaan ja siinä säädetään asianmukaisista ja erityisistä toimenpiteistä rekisteröidyn perusoikeuksien ja etujen suojaamiseksi. Perusteluissa jää osin epäselväksi se, miten nämä ehdot täyttyvät tässä kontekstissa.

On totta, että unionin lainsäätäjä on viime aikoina kiinnittänyt paljon huomiota avoimen datan kehittämiseen ja datan avoimeksi säätämiseen. EU:n tuleva datahallintosäädös on yksi osa tätä kokonaisuutta. Jo voimassa oleva avoimen data direktiivi on toinen. Näiden yksityiskohtainen yhteensovittaminen tietosuojasääntelyn kanssa on tulevaisuudessa hankalaa, mutta nykysääntelyn valossa on ilmeistä, että tietosuojasääntelyä on noudatettava sellaisenaan uusista avoimeen dataan tähtäävistä lainsäädäntöhankkeista riippumatta.

Käyttötarkoitussidonnaisuus

Esityksellä on tarkoitus laajentaa tietojen saatavuutta, mutta myös mahdollista tietojen liikkuminen eri toimijoiden välillä. Tietoja siirtyy viranomaisilta tilastokeskukselle ja tilastokeskuksesta eteenpäin. Tämänkaltainen toiminta on väistämättä potentiaalisesti ristiriidassa tietosuoja-asetuksen

5 artiklassa säädetyn käyttötarkoitussidonnaisuuden periaatteen kanssa. Jäsenvaltioille on tältäkin osin jätetty kansallista liikkumavaraa, mutta sen käyttäminen on mahdollista vain tietyin edellytyksin. Periaatetta voidaan lainsäädännöllä rajoittaa asetuksen 23 artiklan mukaan muun muassa silloin, kun se on demokraattisessa yhteiskunnassa välttämätön ja oikeasuhteinen toimenpide, jotta voidaan taata esimerkiksi muut unionin tai jäsenvaltion yleiseen julkiseen etuun liittyvät tärkeät tavoitteet, erityisesti unionille tai jäsenvaltiolle tärkeä taloudellinen tai rahoituksellinen etu, mukaan lukien rahaan, talousarvioon ja verotukseen liittyvät asiat sekä kansanterveys ja sosiaaliturva (e-alakohta). Tällainen sääntely on lainmukaista, jos samalla säädetään 23 artiklan edellyttämistä suojatoimista.

Kotimaisessa doktriinissa perustuslakivaliokunta on korostanut arkaluonteisten tietojen käsittelyn käyttötarkoitussidonnaisuuden vaatimusta (PeVL 1/2018 vp, s. 4). Käyttötarkoitussidonnaisuudesta on voitu tehdä vain täsmällisiä ja vähäisiksi luonnehdittavia poikkeuksia. Sääntely ei ole saanut johtaa siihen, että muu kuin alkuperäiseen käyttötarkoitukseen liittyvä toiminta muodostuu rekisterin pääasialliseksi tai edes merkittäväksi käyttötavaksi (PeVL 14/2017 vp, s. 5-6).

Tässä hallituksen esityksessä pseudonymisointi on nähdäkseni keskeisin suojatoimi, jolla käsittelyn tietosuoja-oikeudellinen lainmukaisuus on perusteltu. Tietosuoja-asetuksen sekä kotimaisen perusoikeuksien rajoittamisdoktriinin valossa olisi kuitenkin hyödyllistä, että ehdotuksessa olisi tarkemmin arvioitu käyttötarkoitussidonnaisuutta ja sen mahdollista rajaamista perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten valossa. Erityistä huolta herättää mielestäni vaatimus täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta.

Valtioneuvoston etusija

Esityksellä ehdotetaan TK-lakiin muutosta, jonka mukaan valtioneuvoston tai sen ministeriön kiireelliseksi ilmoittama (esimerkiksi TEAS-hanketta koskeva) käyttölupahakemus on asetettava etusijalle valtioneuvoston alaisen hallinnon viranomaisten käyttölupahakemuksiin nähden ja toteutettava ilman aiheetonta viivytystä. Tämä on selkeä muutos nykytilaan verrattuna.

SEUT 338 artiklan 2 kohdassa säädetään, että tilastojen laatimisessa noudatetaan puolueettomuutta, luotettavuutta, objektiivisuutta, tieteellistä riippumattomuutta, kustannustehokkuutta ja tilastosalaisuutta. EU:n tilastoasetuksen 2 artiklan mukaan puolueettomuudella tarkoitetaan sitä, että tilastoja on kehitettävä, tuotettava ja jaettava neutraalilla tavalla ja että kaikkia käyttäjiä on kohdeltava yhdenvertaisesti. Puolueettomuutta täsmentämään komissio on antanut tiedonannon (KOM/2005/0217 lopullinen), jossa määritellään tilastoinnin johtavat periaatteet. Näistä kuudes on puolueettomuus ja objektiivisuus. Komission mukaan tilastoviranomaisten on tuotettava ja levitettävä Euroopan tilastoja tieteellistä riippumattomuutta noudattaen objektiivisella, ammattimaisella ja avoimella tavalla, jossa kaikkia käyttäjiä kohdellaan tasavertaisina. Lisäksi todetaan, että kaikkien käyttäjien tulisi päästä yhtäläisesti ja yhtäaikaisesti tutustumaan tilastojulkaisuihin ja mahdollista etuoikeutettua ennakkolevitystä ulkopuolisille käyttäjille rajoitetaan, valvotaan ja se julkistetaan. Euroopan tilastoja koskevat käytännesäännöt vuodelta 2017 ohjaavat samoin. Niissä puolueettomuudesta todetaan, että tilastoviranomaiset kehittävät, tuottavat ja jakelevat Euroopan tilastoja tieteellistä riippumattomuutta noudattaen objektiivisella, ammattimaisella ja avoimella

tavalla, jossa kaikkia käyttäjiä kohdellaan tasavertaisina (s. 12). Siten tilastojen puolueettomuus ei ole pelkästään kansalliseen lainsäädäntöön nojaava periaate.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan kuitenkin, että valtioneuvostolle ja sen ministeriöille osoitettaisiin etusija. Esityksen mukaan se merkitsee vähäistä poikkeusta viranomaisten välisen tasapuolisen kohtelun vaatimuksesta. Ehdotuksessa käy kuitenkin ilmi, että valtioneuvoston ja sen ministeriöiden kiireelliseksi ilmoittamien tutkimustarkoitukseen olennaisesti liittyvien käyttölupahakemusten etusija valtioneuvoston alaisen hallinnon viranomaisten käyttölupahakemuksiin nähden saattaa kuitenkin toisinaan hidastaa muun viranomaisyhteisön käyttölupahakemusten käsittelyä.

Esityksessä todetaan myös, että valtioneuvoston ja sen ministeriöiden kiireelliseksi ilmoittamien (esimerkiksi TEAS-hanketta koskevien) käyttölupahakemusten asettaminen etusijalle valtioneuvoston alaisen hallinnon viranomaisten käyttölupahakemuksiin nähden nojautuu tilastolain 3 §:n viimeiseen virkkeeseen. Sen mukaan ”Lain tarkoituksena on myös edistää tilastotarkoituksia varten kerättyjen tietojen käyttöä tieteellisissä tutkimuksissa ja yhteiskuntaoloja koskevissa tilastollisissa selvityksissä.” Perustelu on jossain määrin epäselvä. Esityksessä ei tehdä punnintaa sen suhteen, onko valtioneuvoston ja sen ministeriöiden etusijalle riittäviä perusteita, ottaen huomioon puolueettomuuden ja objektiivisuuden periaatteen. Jää myös jossain määrin auki, miksi juuri TEAS-hankkeet on asetettava etusijalle muihin tutkimuksiin ja selvityksiin nähden.

On huomattava, että esityksen mukaan myöskään tilaston julkaisemattomuus ei olisi este valtioneuvoston tai sen ministeriön kiireelliseksi ilmoittaman käyttölupahakemuksen asettaminen valtioneuvoston alaisen hallinnon viranomaisen käyttölupahakemuksen edelle. Esityksessä todetaan vain, että käyttölupahakemuksen kiireellisyyttä on ehdotetun etusijan selvärajaisuuden vuoksi arvioitava objektiivisin kriteerein. Lisäksi todetaan, että ehdotus liittyy olennaisilta osin eduskunnan tietoaineistotarpeiden tyydyttämiseen, eikä sen siksi katsota olevan vastoin SEUT 338 artiklan 2 kohdassa eikä EU:n tilastoasetuksen 2 artiklan 1 b kohdassa säädettyä puolueettomuusperiaatetta eikä siten myöskään vaarantavan luottamusta tilastojen puolueettomuuteen ja objektiivisuuteen.

Huomionarvoisena reaaliargumenttina todettakoon tilastokeskuksen lausuntokierroksella antama lausunto, jonka mukaan tilastokeskus pitää ehdotusta valtioneuvoston etusijasta tutkijoiden tasapuolisen kohtelun kannalta jonkin verran ongelmallisena, ellei tätä tehtävää resursoida riittävästi erikseen. Resurssin varaaminen valtioneuvoston etusijalle asettamiin tutkimushankkeisiin on poissa muiden tutkijoiden palvelemisesta ja saattaa aiheuttaa epävarmuutta heidän aineistojensa saatavuuteen.

Tiedonsaantioikeuksien laajentaminen

Esityksellä laajennettaisiin tilastokeskuksen tiedonsaantioikeuksia maksu- ja velkatietoihin ja varhaiskasvatuksen henkilötietoihin sekä hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien viranomaisilta saataviin tietoihin. Nämä tietoryhmät sisältävät nähdäkseni sekä tietosuoja-asetuksen 6 artiklan mukaisia henkilötietoja että 9 artiklan mukaisia erityisiä henkilötietoryhmiä. Sinänsä ei liene estettä sille, että näitäkin uusia henkilötietoja käsitellään, sillä niiden tietosuojaoikeudellinen määrittely on

sama kuin muillakin käsiteltävillä tiedoilla. Hallituksen esityksessä on perusteltu uusien tietoryhmien käsittelyn tarve varsin selkeästi.

Yhteenveto

Ehdotuksessa on otettu huomioon tietosuojasääntely sekä henkilötietojen suoja perusoikeutena. Esitykseen sisältyy kuitenkin muutamia epäselviä kohtia. Perusteluissa jää erityisen epäselväksi se, miten reksiterinpitäjien ja käsittelijöiden suhteet määrittyvät. Myös käyttötarkoitussidonnaisuuden periaatteen toteutuminen jättää jonkin verran avoimia kysymyksiä. Hieman erillisenä asiana voidaan myös pohtia, onko valtioneuvoston etusijalle riittävän painavia perusteita.

Helsingissä 21.9.2022
Susanna Lindroos-Hovinheimo